

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Identifikation

Kommunenumr. 481	Kommune Sydlangeland		
Kategori Bebyggelsesmønstre, landskabstyper og lokale udviklingstræk (2)			
Lokalitet Landområdet			
Emne Landsbyer	Sted Nordenbro - Søndebro		
Registreringsdato forår 2002	Registratør JEJ/RM	Arkiv nr.	Løbenr. 17

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

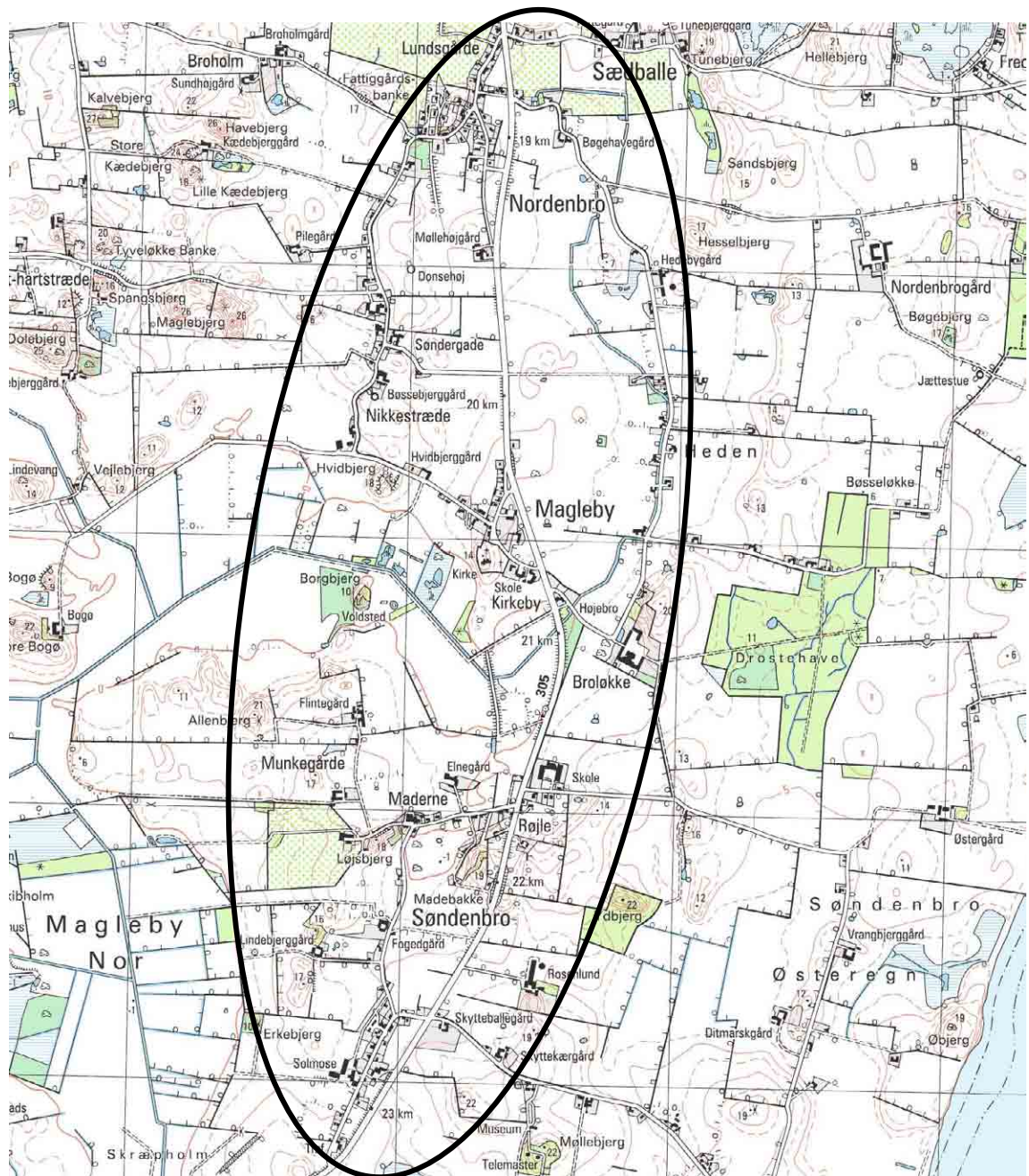
Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Sammenfatning

Kommunetr.	Kommune	
481	Sydlangeland	
Emne	Sted	
Landsbyer	Nordenbro - Søndebro	

Magleby Nor påvirkede gennem årtusinder afgørende de topografiske forhold på Sydlangeland og indvirkede kraftigt på områdets bebyggelse og vejssystem.

Nordenbro og Søndebro, kortudsnit i mål 1:25.000

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Den middelalderlige landsbybebyggelse var løst opbygget og samlede sig omkring den slyngede landevej gennem det klimamæssigt udsatte og af nor og moser stærkt indskårne område. Magleby Kirkeby omtales 1231 som Makleby, dvs. den store by og hentyder formentlig til hele bebyggelsen.

Den nyere tids stærke trafik til og fra Bagenkop-Kielfærgen gjorde det nødvendigt at regulere landevejen gennem den hen mod 5 km lange vejby, men ved omføringen har området mistet en del af den oprindelige identitet og opbrudt bebyggelsen på en måde, så tydeligheden i den visuelle sammenhæng mellem bebyggelsen langs den slyngede landevej og vejens indpasning i det særprægede landskab er gået tabt.

Alligevel findes den tidligere nære sammenhæng mellem bebyggelsen, vejen og det særprægede naturgrundlag stadig, og de forandringer som er indtrådt med norets tørlægning og den nyere vejføring afspejler i sig selv væsentlige sider af den nyere samfundsudvikling og indgår dermed som vigtige elementer i det sammensatte og særprægede kulturmiljø, der er af særlig betydning for Langelandsområdet.

I Magleby er der en spændende bygningsmæssig sammenhæng - tilsigtet eller utilsigtet - mellem herregården Broløkke, det gule gårdanlæg med det nye sortmalede anneks, som husede kunsthøjskolen og kirken på bakkens top.

Den fint tilhuggede romanske gravsten med arkader på langsiden og Kristus på gavlen fortæller om de gamle stenmestres fortrolighed med den hårde granit. Stenen ligger på Magleby kirkegård, lige nedenfor tårnet.

Helheden af den meget lange, slyngede vejbebyggelse er kulturmiljøets mest karakteristiske element. I landsbyforløbet findes en række enkeltstående bygninger af høj arkitektonisk kvalitet. Det drejer sig om Magleby Kirke, præstegård med tilhørende lade, den tidligere kunsthøjskole opført i Bedre Byggeskik-traditionen, Broløkke, Søndebro Mejeri og Søndebro Station.

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

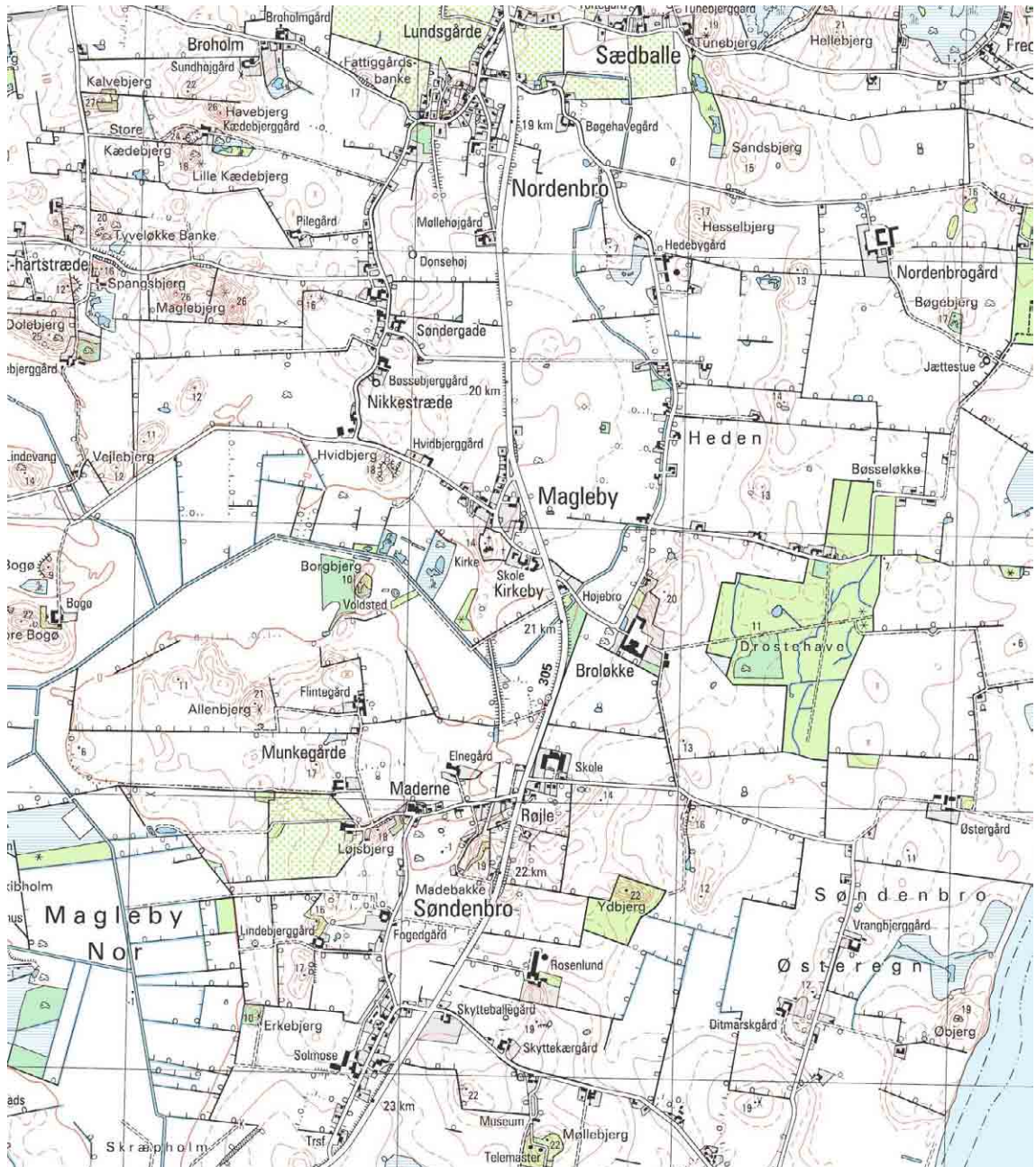
Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Naturgrundlag

Kommunenr. 481	Kommune Sydlangeland	
Emne Landsbyer		Sted Nordenbro - Søndebro

Magleby sogn er jævnt bakket med mange kuplede hatbakker, hvoraf Fakkebjerg på 36 m er den højeste. Mod nordøst ligger moseområdet Fredmose, der afløber gennem Tangrenden. Større lavninger med stenfrit, sen-glaciært ler findes flere steder.

Nordenbro og Søndebro, kortudsnit i mål 1:25.000

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Kulturhistorie

Kommunenr. 481	Kommune Sydlangeland
Emne Landsbyer	Sted Nordenbro - Søndebro

Kulturlandskabet omkring Magleby består af selve landsbyen Nordenbro-Magleby Kirkeby-Søndebro, det inddæmmede Magleby Nor og et ældre vejssystem, som er blevet en del reguleret som et led i bestræbelserne på at løse trafikproblemerne til den nu nedlagte Bagenkop-Kiel færgerute.

Den middelalderlige landsbybebyggelse samlede sig omkring landevejen midt gennem det klimamæssigt udsatte og af nor og moser stærkt indskårne område. I nord måtte landevejen søge over Høje Bro i norets bund ved Broløkke, fortsætte herfra øst om Fakkebjerg og videre over Søgård til Bagenkop, hvis fiskere benyttede noret til fiskeri og vinterleje. Jorden i sognets sydlige del blev oprindeligt drevet fra Søndebro, det øvrige fra Nordenbro. Det er Høje Bro som har givet anledning til navnedelingen.

I 1806 skrev professor Begtrup at sognets bebyggelse bestod af én stor by der strakte sig 1/2 mil i længden. Den kæmpemæssige slyngede vejby var løst opbygget og sammensattes i 1662 af flere bydele, Nordenbro, Bøsseballe, Magleby Kirkeby, Brobjerg, Vråstrup og Søndebro. Magleby Kirkeby omtales 1231 som Makleby, dvs. den store by og hentyder formentlig til hele bebyggelsen.

Søndebro Station er som mange af Langelandsbanens stationer placeret for enden af en snorlige stikvej.

Søndebro Mejeri udgør et kompleks af bygninger, hvor hovedhusets fremspringende midterparti dominerer anlægget.

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Arkitektur og bebyggelse

Kommunenr. 481	Kommune Sydlangeland	
Emne Landsbyer		Sted Nordenbro - Søndebro

I Magleby er der en spændende bygningsmæssig sammenhæng - tilsigtet eller utilsigtet - mellem herregården Broløkke, det gule gårdanlæg med det nye sortmalede anneks, som husede kunsthøjskolen og kirken på bakkens top. Andre bygninger der påkalder sig opmærksomhed er Søndebro mejeri og Søndebro station, der begge er særdeles gode repræsentanter for de respektive funktioner. Mejeriet er bygningsfredet.

Broløkkens fintpudsede hovedhus fra 1758 fik godt 100 år senere sin kloning. En nøjagtig kopi af det oprindelige hus opførtes vinkelret på det gamle.

Udsigt fra landevejen mod den tidligere kunsthøjskole og Magleby kirke.